

TEKST 1 CONTACT EN WEL METEEN!

- 1 Atze (18), studente, en haar mobieltje zijn onafscheidelijk. Het mobieltje is een houvast in haar leven. Zoals bij een avondje uit. Vroeger spraken mensen dat lang van tevoren af. Atze: "Nu ga je de straat op, begint te bellen of te sms'en, verzamelt langzaam een groepje mensen en ziet wel waar je uitkomt. Sms'en is goedkoper dan bellen. En het is handig als je elkaar niet kunt verstaan in een lawaaiige omgeving."
- 2 Voor Hannah (18), scholiere, is het niet anders. Ze laat haar mobieltje altijd 's nachts aanstaan. "Voor als ik wakker word en aandacht nodig heb. Ik merk dat ik steeds contact moet hebben, terwijl ik eigenlijk helemaal niet zo'n beller ben. Maar het wordt je kwalijk genomen als je geen sms'jes stuurt of niet belt. Dan ben je een buitenbeentje. Als je geen sms'jes krijgt, voelt dat vervelend."
- 3 De ervaringen van Hannah en Atze vormen een illustratie van de manier waarop moderne media ons leven en onze omgangsvormen drastisch hebben beïnvloed. Maar wat hebben e-mail, mobiele telefoons, sms, chatten en internet precies met ons gedaan? Zijn de omgangsvormen veranderd, bijvoorbeeld door de vluchtigheid waarmee contact met anderen tot stand kan komen?
- 4 E-mail is niet alleen een handig en efficiënt communicatiemiddel. Flirtgedrag en ongeremdheid zijn dankzij e-mail binnen ieders bereik gekomen. Deze eigenschappen zijn voor veel mensen in het gewone contact een stuk lastiger te hanteren. Het beeldscherm biedt een veiligheid die er bij het echte gesprek niet is.
- 5 Het kan niet anders of onze omgangsvormen zijn door de nieuwe communicatiemiddelen veranderd. Maar hoe precies? De wetenschap is er nog niet uit, daarvoor zijn de ontwikkelingen te nieuw. Grofweg bestaan er twee richtingen onder media-onderzoekers: de pessimisten en de optimisten.
- 6 Optimisten zien in de toenemende mogelijkheden tot direct communiceren nieuwe kansen om burgers meer met elkaar in contact te brengen. Door nieuwe mogelijkheden, zoals chatten, ontstaan 'virtuele', schijnbare gemeenschappen. Het directe contact tussen gesprekspartners ontbreekt daarbij weliswaar, maar voor velen is dat helemaal niet erg.
- 7 Pessimisten denken dat het ontbreken van direct contact wel erg is. Toenemende virtuele contacten zouden ten koste gaan van 'werkelijke' contacten, die volgens hen ook per definitie dieper en echter zijn.
- 8 Het definitieve onderzoek naar de invloed van moderne media op gedrag en omgangsvormen bestaat nog niet. Om toch enig inzicht te krijgen, lijkt de wereld van de jongere het interessantst. Daar gaan de veranderingen heel snel. E-mail, door ouders gezien als teken van eigentijdsheid, is onder jongeren steeds minder populair. Je moet daarvoor achter de computer zitten en dat is lastig. Veel te traag ook, want als de jongere iets wil, dan is het contact, en wel onmiddellijk. Via het mobieltje dus. 'Sms'en', is het toverwoord van nu. Het gebruik is explosief gestegen. In 2002 werden dagelijks al wereldwijd 750 miljoen sms'jes verzonden en de verwachting was toen dat het aantal snel het miljard zou naderen. Tweederde van de sms'ers is jonger dan 16 jaar.
- 9 Wat drijft de sms'ers? Uit een onderzoek van Oscar Peters, communicatiewetenschapper, blijkt wat de motieven zijn van de sms'ende jeugd. "Gewoon voor de lol", is het antwoord. "Om bereikbaar te zijn" en andere praktische motieven noemen zij minder vaak. Peters veronderstelt dat vermaak en de beïnvloeding door de eigen vriendenkring of reclame de belangrijkste oorzaken zijn van het succes van de sms.
- 10 Ondervraagden gaven volgens Peters aan dat het middel iets extra's biedt boven telefoongesprekken, e-mail of chatten per internet: "Je hoeft mensen niet eens te storen, zoals bij telefoneren wel het geval is. Verder is het aantrekkelijk dat de drempel laag is. Vooral voor jongeren is sms een handiger en veiliger middel voor flirtgedrag dan de telefoon. Daarnaast speelt de snelheid van sms een rol."
- 11 Ook onderzoeker Carl Rohde ziet bepaalde drijfveren voor het buitensporige sms-gedrag van jongeren: "Het is een poging om bij een netwerk te horen. De mobiele telefoon is een 24-uurs-steunlijn bij hun vrienden. Het gaat de jongeren niet zozeer om de informatie

in de berichtjes, het is meer een emotionele behoefte. Het netwerk van vrienden is heel belangrijk.”

- 12 Een onbedoeld neveneffect van de moderne communicatie is dat die soms leidt tot misverstanden met ‘tornado-effect’. Een directe, boze reactie kan onmiddellijk nog bozere reacties oproepen. Internetdeskundige Marianne van den Boomen: “Hoe meer communicatie met teksten, hoe meer communicatiestoornissen. Niet alleen doordat het lichamelijke contact ontbreekt, maar ook doordat niet iedereen helder in een tekst kan verwoorden wat hij wil zeggen. En ook niet iedereen kan goed lezen en begrijpen wat de

ander bedoelt.”

- 13 Wat haar betreft is dit tornado-effect niet automatisch een teken van verval van goede manieren. “Communicatie zonder lijfelijke aanwezigheid geeft een zekere vrijheid om van je hart geen moordkuil te maken. Het betekent ook dat sommige sociale remmingen worden losgelaten. Maar dat werkt niet alleen in negatieve zin: mensen zijn op internet niet alleen onaardiger en beledigender dan in het gewone leven, maar ook duidelijk aardiger, behulpzamer en complimenteuzer, zeker mensen die elkaar nauwelijks kennen.”

*naar een artikel van
Maud Effting en Jean-Piere Geelen
de Volkskrant, mei 2003*

TEKST 1 CONTACT EN WEL METEEN!

- 1p ● 1 Wat is de belangrijkste functie van de alinea's 1 en 2?
de tekst inleiden door
A het geven van een historisch overzicht van het onderwerp
B het geven van een korte samenvatting van de hele tekst
C het geven van voorbeelden bij het onderwerp van de tekst
D het noemen van de directe aanleiding voor het schrijven van de tekst
- 1p ● 2 Hoe kun je het onderwerp van het tekstgedeelte in de alinea's 3 en 4 het beste weergeven?
A de effecten van de nieuwe media
B de onverschilligheid tegenover goede manieren
C de schade aan onze omgangsvormen
D de verwarring ten gevolge van de nieuwe media
- 1p ● 3 Hoe kun je het onderwerp van het tekstgedeelte in de alinea's 5 tot en met 7 het beste weergeven?
A afwijzing van de nieuwe media
B de machteloosheid van de wetenschap
C de voordelen van de nieuwe media
D veranderende contacten
- 1p ● 4 Oscar Peters veronderstelt dat "beïnvloeding door de eigen vriendenkring" (alinea 9) een van de oorzaken is voor het succes van de sms.
In welke van de volgende alinea's wordt deze uitspraak het duidelijkst ondersteund?
A alinea 1
B alinea 2
C alinea 3
D alinea 4
- 1p ● 5 Wat is het verband tussen alinea 10 en 11?
A Alinea 10 en 11 vormen samen een opsomming.
B Alinea 11 noemt een gevolg van het in alinea 10 gestelde.
C Alinea 11 versterkt de inhoud van alinea 10.
D Alinea 11 wijst het in alinea 10 gestelde af.
- 2p ○ 6 "Hoe meer communicatie met teksten, hoe meer communicatiestoornissen." (alinea 12)
→ Welke drie verklaringen worden hiervoor genoemd in de alinea's 12 en 13?
- 1p ● 7 In alinea 13 staat: "Het betekent ook dat sommige sociale remmingen worden losgelaten."
In welke alinea wordt deze bewering het duidelijkst uitgewerkt?
A alinea 1
B alinea 2
C alinea 3
D alinea 4

- 1p ● **8** Hoe kun je het verband tussen alinea 12 en alinea 13 het beste weergeven?
- A** Alinea 12 en 13 vormen samen een opsomming.
 - B** Alinea 12 en 13 vormen samen een tegenstelling.
 - C** Alinea 12 noemt een ontwikkeling en in alinea 13 wordt een gevolg van die ontwikkeling besproken.
 - D** Alinea 12 noemt een verschijnsel en in alinea 13 wordt een oordeel over dat verschijnsel gegeven.
- 1p ● **9** Schrijvers kunnen verschillende schrijfdoelen hebben.
Wat is het voornaamste schrijfdoel van de schrijvers van deze tekst?
- A** de lezers informeren
 - B** de lezers overtuigen
 - C** de lezers tot handelen aansporen
 - D** de lezers waarschuwen
- 1p ● **10** De schrijvers maken gebruik van meningen van deskundigen op het terrein van de moderne communicatiemiddelen.
Op welke manier gebruiken zij deze meningen?
De schrijvers van deze tekst
- A** geven de meningen weer, zonder er eigen commentaar op te leveren.
 - B** maken kritische opmerkingen en spreken de deskundigen tegen.
 - C** maken kritische opmerkingen, maar spreken de deskundigen niet tegen.
 - D** noemen alleen de verschillen tussen deze meningen van deskundigen.
- 1p ● **11** Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?
- A** Dankzij de moderne communicatiemiddelen kunnen veel mensen eigenschappen hanteren die ze bij het gewone contact niet zo snel gebruiken.
 - B** Het onderzoek naar de invloed van de moderne media heeft tot nu toe alleen opgeleverd, dat jongeren sms'en voor hun plezier en om deel van een groep te kunnen uitmaken.
 - C** Sommigen vinden het een voordeel van de nieuwe media dat er meer mensen met elkaar communiceren, terwijl anderen het ontbreken van persoonlijk contact een nadeel vinden.
 - D** Voor jongeren is de snelheid waarmee zij kunnen reageren het belangrijkste motief voor het veelvuldig gebruik van de sms.